

ГЕОГРАФСКО УЕБ-БАЗИРАНО УЧИЛИЩЕ В ЕЛЕКТРОННАТА СРЕДА „MOODLE” В ГПАЕ „ГЕО МИЛЕВ”, БУРГАС

Урок по география на тема: „Settlements and Social justice – eye to eye – geography and the global dimensions”
(„Селищата и социалната справедливост – очи в очи – географията в нейните глобални измерения”)

Този урок е свързан с участието ми по проекта за социална справедливост към институцията „Отворено образование”. Проектът има за цел да спомогне участващите училища да развият и да направят задължителни в своите програми по различните предмети изучаването на глобалните проблеми, разбиране важността на социалната справедливост като елемент на устойчивото развитие и подобряване на жизненото равнище на всички хора. В контекста на проекта си поставих за цел да включа в своите уроци проблема за социалната справедливост, който да се разисква и дискутира там, където това е възможно. За щастие всички теми по география са достатъчно благодатни в това отношение.

Цели и задачи на урока

Основните аспекти на глобалното измерение на социалната справедливост, които избрах, са: неравенство и бедност, устойчиво развитие, взаимосвързаност и глобализация. Те се разтварят и могат да бъдат развивани във всички теми, изучавани по география в десети клас на нашето училище. Още повече, че този предмет се изучава на английски език и това дава възможност на преподавателя и на учениците да търсят активно добрия опит по света. Имайки предвид възрастта на учениците, смятам, че е подходящо да се формират следните умения за социална справедливост: критично мислене, емоционална грамотност и емпатия, ангажираност, промяна на несправедливостта и неравенството, разискване на различни модели за социална справедливост и сравняването им в страни от богатия север и бедния юг.

Друга цел на урока е да допринесе за създаване на ценностна система в учениците относно социалната справедливост, която включва емпатия и чувство за обща хуманност, оценяване и уважение на различното, ангажираност със социалната справедливост, загриженост за планетата в контекста на устойчивото развитие, вярата, че проблемите мо-

гат да бъдат приети като лични и да се допринесе за тяхното разрешаване.

След изучаване на темите за население и селища, фокусирах вниманието на учениците върху друг аспект от тематиката на проекта – глобализацията и социалната справедливост.

В предишни уроци сме разисквали проблемите за социалната справедливост, но приложих интересен метод, на който попаднах при работата по проекта – използване на снимки, чрез които се провокират различни мисли и чувства.

Темата, която формулирах, е: „Селищата и социалната справедливост очи в очи-географията в глобалните измерения” (“Settlements and Social justice” eye to eye-geography in the global dimensions”).

От казаното по-горе става ясно, че проблематиката за социалната справедливост ще присъства във всички следващи уроци – като част от тях, или като самостоятелни семинарни занятия. За целта използвам и електронната среда „Moodle”, където възможностите за обратна връзка с учениците са много по-широки, осигуряващи достатъчно ресурси и задачи за самостоятелна работа на учениците по разисквания проблем (вж. бр. 1/2010 на „География ’21”).

Десетокласниците, с които работя, са достатъчно мотивирани и макар, че някои от тях срещат трудности при комуникацията на английски език, се стараят и дават добри резултати. Проблем е все още, че учениците рядко търсят доказателствен материал, за да подкрепят с него своите становища и тези. В този план предстои допълнителна работа и за това ще ми помогне определено системата „Moodle”. В ресурсите на електронната среда бяха качени на английски понятия, които учениците трябва предварително да научат и да използват в хода на урока. Освен това бях подготвила предварително РР-презентация от снимки за различния облик на селищата, за различни аспекти на глобализацията и за проблемите, свързани със социалната справедливост.

Описание на хода на урока

Основните, предварително планирани етапи на урока, са:

1. В рамките на 10 минути запознаване на учениците с електронното училище по география в „Moodle“ и как да направят своята регистрация така, че да бъдат подредени на групи (в случая, на групи по класове). Това е необходимо за тяхната бъдеща работа, а именно – решаване на тест он – лайн и домашна работа на базата на проведения урок за социалната справедливост.

2. В рамките на следващите 10 минути проверка на знанията на учениците за селища и урбанизация, за чертите на урбанизацията, за предимствата и недостатъците ѝ.

3. Последната задача е дадена за домашна работа под формата на таблица (advantages and disadvantages of urbanization). Целта е да проверят базисните

познания на учениците, а с последния въпрос да ги насоча към тематиката за социалната справедливост.

4. В този етап от урока показвам презентацията – 20 минути. При всяка показана снимка задавам въпроси в определен алгоритъм:

- Какво виждате на снимката?
- Как ще озаглавите тази снимка?
- Защо фотографът е решил да направи тази снимка?

– Можете ли да си представите, че сте в положението, показано на снимката? (за снимките, показващи гета с различен облик и в различни държави).
– Предскажете какво ще се случи в бъдеще с хората от снимката?

– Направете сравнение между две снимки, показващи градска среда на хора с различен социален статус.

В зависимост от съдържанието на снимките възникват и други въпроси, а така също и необходимост от пояснения на обстоятелствата около някои от снимките.

Някои от по-интересните снимки, включени в презентацията.

1. Снимка от разрушаването на циганско гето в Бургас, т.е. пример за социална несправедливост и в България. А дали това е социална несправедливост, предвид факта, че не се спазват законите? При показване и пояснение на снимката първата реакция на учениците беше – смях. Започнах с въпросите. Учениците постепенно ставаха по-сериозни и успяваха да напипат същината на проблема. Интересни бяха тълкуванията за това кое е накарало човека зад камерата да се впечатли от ситуацията. Отговорите бяха свързани с разпространението на снимката и запознаване на хората с проблема, с търсене на решение, подбуждайки емпатия към хората от гетото. Виждайки себе си в тази снимка, учениците се усещаха нещастни, но решени да търсят начини да решат проблема и да излязат от ситуацията. Някои поставиха въпроса за ролята на институциите за разрешаване проблема с незаконното гето и хората, живеещи в него.

2. Снимка, показваща границата между САЩ и Мексико. Бих казала класика в жанра. Тя най-добре илюстрира разликата между живота на бедните мексиканци (намиращи се на разделителната черта между богатия север и бедния юг) и богатите в САЩ. Тук зададох въпроси като: Защо едната част е по-гъсто населена от другата, лесно ли богатият пуска в къщата си бедния? Чрез последователен коментар, изяснявах обстоятелствата в едната и в другата държава, насочвах учениците към обобщение, а именно – каменната разделителна стена, която, както буквално, така и символично разделя два свята – този на богатите, и този на бедните. Успях да постигна формиране на поставените като цел умения: ангажираност и критично мислене. Направихме изводи: все още социалната справедливост е трудно постижима, но не и невъзможна, ако човек се бори за нея. Това обаче изисква информираност от всеки човек какви са неговите права и как може да се бори за тях.

Разбира се, по време на урока не успяхме да коментираме всички снимки от презентацията. А и това не беше необходимо, защото учениците сами щяха да си изберат някои от останалите снимки и да ги коментират в „Moodle“. Насочих ги да следват инструкциите, качени в сайта на нашия „geography Moodle“. Тези инструкции всъщност поставят на учениците същите въпроси, които ние с тях дискутирахме в час. В географския сайт на „Moodle“ качих и PP-презентацията (системата позволява това), за да могат учениците самостоятелно у дома да разсъждават върху поставените проблеми. Ролята на учителя в този урок аз виждам като медиатор, насочващ учениците към правилния начин на работа, а също така провокиращ учениците с подходящи въпроси за постигане на поставените цели и задачи.

Моята предварителна подготовка за този урок включваше: намиране на подходящи снимки и подготвяне на PP-презентацията, както и планиране на необходимите дейности по време на урока и след него. С разработката на този урок аз дадох възможност на своите ученици да упражнят ново умение – работа със снимков материал по въпросите за селищата и социалната справедливост и коментари и изводи за това какво се крие зад кадър. След провеждането на урока учениците трябваше да попълнят тест он-лайн в електронното училище „Moodle“, а така също и да отговорят на определени въпроси съобразно инструкциите, също качени в „Moodle“. Подготвих и анкета за отношението на учениците към този тип уроци, свързани с проблемите на социалната справедливост. Отговорите на по-голяма част от тях бяха положителни, което ме окуражава да продължа работата по посочения проблем, особено чрез използване на възможностите, които дава електронната среда „Moodle“. Освен това, в анкетата включих въпроси и за отношението на учениците към работата с „Moodle“. Отново резултатът се оказа положителен.

Последен, но не и по важност, беше тестът, който направих във виртуалното географско училище, за да проверя знанията на учениците по темите за население, селища и социална справедливост. В него включих въпроси като: вярно/невярно; множествен избор; комбиниране на части от изречения. За теста зададох определени параметри като време за изпълнение, два опита като първи тест, избор на по-високата оценка, невъзможност да се виждат отговорите, както и временните резултати, задаване на параметри за оценяване. След приключване на времето за извършване на теста получих като резултат 119 оценки по класове, което се отрази добре на ритмичността на изпитване при положение, че ние географите, за да си направим норматива, сме принудени да работим в много випуски, с голям брой ученици. Проблемът частично може да бъде решен чрез възможностите, които предоставя електронната среда „Moodle“.

Изводи

Електронното географско училище е много полезно при разработка на нови уроци, при проверка и оценка

на знанията, при провеждане на уроци с по-широко участие на учениците (т.нар. семинарни уроци). В него учителят може да наблюдава кога ученика влиза в сайта, колко време работи, на кои ресурси и задачи се спира. Освен това такива задачи като есета, могат да се пишат от учениците он-лайн и да се проверяват от учителите по същия начин. Учителят може да качва задачи и ресурси на чужд език (в случая на английски), което също се явява улеснение, тъй като голяма част от интернет-информацията, която е необходима, може да се ползва директно чрез качване на интернет адреси, копиране на файлове и качване на клипове. Всичко описано лично съм изпробвала и съм доволна от резултатите, въпреки, че имам още какво да разучавам. Тук е мястото да отбележа неocenимата помощ на една от преподавателките по информационни технологии, която успя с много упоритост да ни обучи (мен и други желаещи колеги) как да ползваме „Moodle“. Възнамерявам да продължа да ползвам и развивам географското електронно училище, тъй като това е един друг начин на приложение на ИКТ в обучението по география на английски език, а смятам и на български, както и по други учебни предмети.

Маринета Дежева,
ГПАЕ „Гео Милев“, Бургас

Web based Geography school within the Moodle digital environment in the "Geo Milev" English language school of Burgas (A lesson in Geography entitled "Settlements and Social Justice - eye to eye - Geography and the global dimensions")

Marineta Dezheva

Geography teacher "Geo Milev" English language school, Burgas

Summary

The lesson discussed in this paper is an experimental application of some results from the participation of the author in a project of Open Society about social injustice. Major aspects of injustice global dimensions have been covered such as inequality, poverty, sustainable development, interdependence and globalization.

Taking into account the pupils' age, the target is formation of some skills such as critical thinking, emotional literacy and empathy, solicitude to change of injustice and inequality, discussion of various models for social justice and comparing them in countries of the rich North and the poor South. The lesson is realized within the Moodle digital environment, which offers wide feedback possibilities as well as enough resources and problems for self-contained work of the pupils along the problem discussed, especially in a foreign language teaching environment (English in this case).